

Květoslav Hísek: „Jsem

ROMAN PETERKA

2x FOTO: FILIP SINGER

Jen málokterý Čech nad třicet nikdy neviděl žádnou z jeho ilustrací zachycujících naše nebo cizokrajná zvířata či rostliny. Za svůj dosavadní život jich má na svém kontě nepočítaně – v českých luzích a hájích se najde nejspíš jen velmi málo rostlin a živočichů, které někdy neportrétoval. Jako autor obrazového doprovodu je podepsán například hned pod několika „špaličky“ z kultovní edice malých tematických encyklopedií Oko. Některá z nich určitě zdobila dětskou knihovničku nejednoho čtenáře Pětky pro vás a přinejmenším jedna z nich i mnohou „dospěláčkou“. Jmenovala se Ryby našich vod a nemohla chybět v knihovně žádného rybáře, který to s rybařením myslel aspoň trochu vážně. Po mnohých z knížek, které ilustroval, je dodnes shánka a některé – třeba ta s názvem Ptáci lesů, polí a zahrad – už nejsou k sehnání vůbec. Přesto nepatří k celebritám, jeho jméno řekne něco jen pár zasvěceným. „Jsem takový neznámý český malíř,“ říká s úsměvem dnes už osmdesátiletý umělec ve svém království nae svahu barrandovského kopce nedaleko Barrandovských teras. Tady žije a tvoří už přes pětadvacet let. Kdo by chtěl tohohle „neznámého malíře“ z Prahy 5 lépe poznat, může zajít během května na Smíchov do Portheimky na výstavu jeho celoživotního díla. „Můj syn dělá i pět výstav ročně, já jednu za pětadvacet let,“ směje se Hísek. „Vzhledem k frekvenci mých výstav a k mému věku už tahle bude nejspíš poslední,“ dodává se smyslem pro černý humor. K vidění budou nejen ilustrace rostlin a zvířat všech druhů a barev, ale i tvorba z úplně jiného soudku – jako dřevoryty ke Kytici či kresby k Ovidiovu Umění milovat. Zváni jsou všichni a vstup je volný.

Přestože v Praze žijete už dlouho, původem jste Jihočech. Odkdy bydlíte v Praze?

Do Prahy jsem přišel roku 1951, kdy jsem udělal přijímací zkoušky na VŠUP. Tady na Barrandově bydlím zhruba pětadvacet let. Původně jsem ale od Českých Budějovic, z Boršova nad Vltavou, kde jsem strávil klubovská léta.

Kdy jste začal s kreslením přírody?

Hodně brzo, mám dodnes zachovalou jednu dětskou kresbu z doby, kdy jsem si jako malý kluk přepůlil notýsek a maloval jsem si tam takový malý přírodopis. Ale doopravdy mě to chytlo někdy v sedmnácti. Od kamaráda, který už studoval v té době v Praze na grafické škole, jsem zjišťoval, co je k přijetí na takovou školu potřeba. V Budějovicích v té době Svaz výtvarných umělců pořádal večerní kurzy pro všechny, kdo by se chtěli naučit kreslit – a to se mi hodilo. Naučil jsem se tam opravdu hodně – dělali jsem tam portréty, krajiny, dokonce i akty... A začal jsem kreslit i přírodu – chrousta, ten byl první, nakreslil jsem si ho tužkou, dodnes ho mám schovaného. Pak listy rostlin nebo třeba cvrčka ze všech možných stran, zepředu, ze strany, svrchu, zezdola... Zjistil jsem, že mám v sobě určitou schopnost tyhle věci zachytit, ukázat je v jejich přirozenosti, tak jak jsou. Když jsem pak přišel na přijímačky s balíkem takovýchhle kreseb, byl jsem přijat prakticky hned. Měl jsem štěstí, že jsem padl do oka Svolinskému, který mě pak učil. Sám jsem k němu chtěl, protože se mi dostali do ruky jeho Ptáci (obrazová publikace z edice Příroda v obrazech, kde Karel Svolinský vytvořil 64 barevných kreseb ptáků – pozn. red.) a zaujal mě jeho styl. A Svolinskému jsem se zase líbil já, jednak se mu líbilo, jak kreslím, a jednak jsem si ho získal svými srandičkami. Mezi ty své obrazy, které jsem přinesl před přijímací komisí, jsem dal i jeden, který zachycuje plavení koní u nás v Boršově. Jsou tam koně, řeka a u té řeky takové malé kupyky sena. Jeden z členů komise se mě ptal, proč jsem namaloval ty kupyky sena tak malé. A já, aniž bych se nějak rozmýšlel, jsem s vážnou tváří vypálil, že jsou tak malé doopravdy, a to proto, aby je vítr nerozfoval do vody. Svolinský byl u toho a řval smíchy.

Tak to jste pak byl jeho oblíbenec.

No – byl, dokonce se se mnou chlubil, kdykoli přišla nějaká delegace, hned nechal asistenta vyndat moje obrázky a ukázat, že tohle se tady dělá. Ale pak jsem upadl na nějakou dobu v nemilost. Já se tam na škole zamiloval do jedné absolventky – nejhezčí holky na VŠUP. Problém byl, že chodila se Svolinským. Pak jsem přišel já a přebral mu ji – nakonec jsme se vzali a máme spolu syna.

neznámý český malíř“

Myslím, že kdyby Svolinský mohl, vyhodil by mě tenkrát nejráději ze školy. Celý třetí ročník se mnou nepromluvil ani slovo, a když pak o něm dělali do televize krátký dokument, pomstil se mi tím, že tam o mně nedal ani zmínku. Jako bych nikdy nebyl jeho žák (*smích*). No, ale pak jsme se zase udobřili a byli z nás zase nejlepší kamarádi.

Dokonce tak velcí, že vám dal možnost dodělat chybějící ilustrace do Malého atlasu léčivých rostlin. Čím to, že to raději neilustroval celé sám?

On přímo pro tuto knihu žádné ilustrace nedělal. Ale zhruba dvacet let předtím nakreslil spousty rostlin pro třísvazkovou knihu Rostliny. Z té si Slováci vybrali všechny léčivky, jenže jich ještě asi padesát scházelo. Chtěli po něm, aby je pro ně dodělal, a on se obrátil na mě, zda bych to nevzal za něj. Ale že bych to měl udělat tak trochu v jeho stylu, aby se to moc nelišilo. Vidíte to – učitel, který nutí svého žáka k napodobování. Přitom něco takého neměl jinak vůbec rád. Tady to ale potřeboval (*smích*). Říkal mi: Heleďte, Hisku, já tenkrát ty rostliny kreslil tak, že jsem ležel na břiše v trávě. Copak tohle můžu dělat teď, když je mi šedesát?“ Tak jsem se do toho pustil já. Knížka měla úspěch a vycházela celých deset let.

Pak jste těch květin udělal mnohem víc než padesát – po tomhle záskoku jste od Albatrosu dostal zakázku na ilustrování dvou svazků Našich květin. Jak dlouho vám tahle práce trvala?

Tři roky, protože to znamenalo nakreslit sedm stovek rostlin. Bylo to složité s načasováním, protože nejvíc toho bylo na jaře, kdy se ale zase nedalo všechno stihnout udělat, než to zase odkvetlo. Bývalý ředitel průhoničského parku Miloš Dejl mi vozil živé rostliny v konvičkách nebo lahvičkách tramvaj cestou z práce, já na něj čekal na Václaváku, tam mi je předal, vždycky tak pět šest kousků a pokračoval domů. Já si těch pět rostlin za pět dní rozkreslil, zaznamenal si k nim vše potřebné a pak mi Dejl přivezl další. V zimě

Šalvěj luční

AUTOR: KVĚTOSLAV HÍSEK

jsem to pak doděloval. Ale měl jsem i ještě větší zakázky – když jsem ilustroval encyklopedii zvířat všech světadílů, pracoval jsem na tom asi osm let.

A všechna zvířata jste maloval podle živých modelů – i ta exotická?

Ne, těžko bych si mohl dovolit sjezdit celý svět, abych je mohl namalovat všechna podle živých předloh. Něco muselo být podle vycpanin, hodně jich bylo podle fotografií. Ale co šlo, to jsem maloval živé. Byl jsem proto častým hostem v pražské zoo, jezdil jsem tam zadním vchodem, napřed v trabantu, pak v žigulíku. Na víc jsem se nezmohl. Oni mi nikdy neplatili za kresby žádné velké honoráře – takže práce jsem měl a mám dost, ale nikdy jsem na tom nezbohatl (*smích*).

A ani tu slávu jste si nevysloužil. Není to škoda? Skoro každý vaše obrázky viděl, ale málokomu něco řekne vaše jméno.

Tak je to škoda, ale co s tím nadělám. Někdy, když mám náladu na legrácky, se do telefonu představuji jako neznámý malíř (*smích*).

Mám takovou vtipnou historku. Když jsem začal přemýšlet o tom, že bych udělal po třiceti letech zase jednou výstavu, šel jsem si o tom promluvit na radnici na odbor školství a kultury, tam jsem nějaké paní vysvětlil, o co mi jde, ukázal jsem jí některé knížky, co jsem ilustroval, paní vzala do ruky ty dva svazky Našich květin a říká: „Jé, to mám doma. Pane Hisku, a to jste všechno maloval vy?“ Tak vidíte. Mě neznají ani na odboru kultury (*smích*). I když zase musím říct, že určitou popularitu jsem si získal. Nikdy jsme nebyl žádný krasavec, ale u žen jsem měl docela úspěch – dost z nich se mi podařilo okouzlit mou prací. Někdo láká ženské na sbírku motýlů, já je mohl lákat na své obrázky (*smích*). A taky jsem knížky, které jsem ilustroval, používal jako úplatek – třeba u doktorů, po kterých jsme často jezdili, když byl syn malý. To byla taková docela pěkná forma korupce (*smích*).

Curriculum vitae

Květoslav Hisek se narodil 26. března 1931. Vystudoval Vysokou školu uměleckoprůmyslovou (VŠUP) v ateliéru vedeném významným českým umělcem Karlem Svolinským. Proslavil se především jako ilustrátor přírodovědných knih, např. Přírodou krok za krokem, Naše květiny, Evropská fauna, Evropská flóra, Anatomie okem výtvarníka, Ryby našich vod a mnoha dalších. Od 4. do 21. května proběhne v letohrádku Portheimka výstava jeho celoživotního díla. K vidění bude nejen bezpočet přírodovědných ilustrací, ale i jiné podoby Hískovy tvorby. „Výstavu se podařilo uspořádat díky společnosti Diochi, která prodává různé léčivé čaje a přírodní léčiva a moje kresby léčivých rostlin zdobí obaly jejich produktů – teď se stali sponzorem mé výstavy,“ říká Květoslav Hisek. Otevřeno bude denně kromě pondělí od 13 do 18 hodin. Vstup je zdarma.